

**ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ
ΣΤΗ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
Ε. ΑΡΒΑΝΙΤΗ**

Η ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

- Το θέμα χρειάζεται να έχει συνάφεια με τη διαπολιτισμική εκπαίδευση και να εμπλουτίζει τον προβληματισμό που αναπτύσσεται σε αυτό το επιστημονικό πεδίο. Θα πρέπει να μην επαναλαμβάνει άλλες πτυχιακές. Δηλαδή να είναι πρωτότυπο σε μεγάλο βαθμό.
- Να μην είναι «τετριμμένο» ή «προφανές» (λ.χ. η «μοντέλα διαπολιτισμικότητας ή η ετοιμότητα εκπαιδευτικών» είναι ένα τετριμμένο θέμα, στο οποίο έχουν ήδη γίνει δεκάδες διατριβές).
- Η εργασία να είναι εφικτή και υλοποιήσιμη ως προς το χρόνο εκπόνησής της και ως προς τα μέσα που υπάρχουν για την ολοκλήρωσή της. Πρώτα πρέπει να εξασφαλιστούν αυτά – σε σχέση και με τον διαθέσιμο χρόνο – και μετά να οριστικοποιηθεί το θέμα.
- Ο φοιτητής θα πρέπει να έχει ήδη καλύψει μια βιβλιογραφία τουλάχιστον 4-5 βιβλίων (εκτός από την επίσημη «διδακτέα ύλη») και ορισμένων άρθρων, πριν οριστικοποιηθεί το θέμα και υποβάλλει την ερευνητική πρόταση.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΔΟΜΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΤΙΤΛΟΣ (σύντομος, συγκεκριμένος, κατανοητός)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ (Ελληνικά/Αγγλικά)

Η περίληψη είναι μια σύντομη και περιεκτική παρουσίαση της έρευνας. Γράφεται σε χρόνο αόριστο. Δεν περιέχει βιβλιογραφικές αναφορές εκτός από σπάνιες περιπτώσεις. Το μέγεθος της περίληψης δεν πρέπει να ξεπερνά τις 400 λέξεις.

1. Ποιοι ήταν οι κύριοι στόχοι της έρευνας;
2. Τι σχέδιο / μέθοδος έρευνας χρησιμοποιήθηκε;
3. Ποια ήταν τα κυριότερα ευρήματα και συμπεράσματα;

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ (3-6 σελίδες)

Η εισαγωγή πρέπει να παρουσιάζει τους λόγους που κάνουν ενδιαφέρουσα την έρευνα. Κρίσιμες ερωτήσεις, των οποίων η απάντηση πρέπει να δίνεται στην εισαγωγή:

1. Ποιοι είναι το ζήτημα; Περί τίνος πρόκειται; Γιατί έχει ενδιαφέρον;
2. Ποιες άλλες σχετικές έρευνες και θεωρητικές προσεγγίσεις έχουν αναπτυχθεί;
3. Ποιος είναι ο σκοπός της έρευνας; Ποια είναι τα ερευνητικά ερωτήματα;
4. Γιατί είναι σημαντική αυτή η ερευνητική εργασία;
5. Ποια είναι η διάρθρωση της έρευνας;
6. Ποιοι περιορισμοί υπάρχουν;

Α: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ (25-40 σελ.)

Εδώ αναφέρεται ό,τι πολύτιμο υπάρχει στη διεθνή και ελληνική βιβλιογραφία σχετικά με το θέμα και, ακόμα ειδικότερα, σχετικά με τα ερευνητικά ερωτήματα. Δεν ενδείκνυται γενικές αναφορές στη διαπολιτισμική εκπαίδευση, στις διαπολιτισμικές

τεχνικές, στη διαπολιτισμικότητα, την αφομοίωση, την αναστοχαστικότητα, τη διαφορετικότητα, την πολυπολιτισμικότητα κ.λ.π. Επίσης, εξηγείται, με ειδικό υποκεφάλαιο, πώς έγινε η βιβλιογραφική ανασκόπηση (ποιες πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές χρησιμοποιήθηκαν, κλπ).

B: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ: Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ (7-10 σελ.)

1. Ποια είναι τα ερευνητικά ερωτήματα; (1-3 ερωτήματα). Πώς οδηγήθηκε ο φοιτητής σε αυτά; Γιατί τα επέλεξε;
2. Με ποια μέθοδο («εργαλεία») θα προσεγγιστούν τα ερευνητικά ερωτήματα; (Ας σημειωθεί εδώ ότι το ερωτηματολόγιο, που αποτελεί «εργαλείο» ποσοτικής έρευνας, δεν αποτελεί το μοναδικό «εργαλείο» έρευνας. Το «εργαλείο» πρέπει να επιλέγεται ανάλογα προς τα ερευνητικά ζητούμενα. Πολλές φορές ενδείκνυται η έρευνα να είναι ποιοτική, οπότε ως «εργαλεία» χρησιμοποιούνται η συνέντευξη, η συστηματική παρατήρηση, η μελέτη περίπτωσης, η ανάλυση περιεχομένου κειμένων, η έρευνα – δράση, οι «ιστορίες ζωής» κ.ά.). Σημαντικό είναι, για την εξαγωγή ασφαλέστερων συμπερασμάτων, να υπάρχει «τριγωνοποίηση», δηλ. χρήση πολλαπλών «εργαλείων».
3. Ποιοι ήταν οι περιορισμοί της έρευνας; Κάτω από ποιες συνθήκες έγινε;
4. Ποιο ήταν το δείγμα και πώς προσεγγίστηκε (αν έγινε παρατήρηση ή χρήση ερωτηματολογίου ή συνεντεύξεων).
5. Πώς έγινε η επεξεργασία των στοιχείων/δεδομένων που προέκυψαν;
6. Ποια ήταν η χρονολογική σειρά των διαδικασιών;

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (30-40 σελ.)

1. Παρουσιάζονται τα δεδομένα (αποτελέσματα) σε συσχέτιση με τα ερευνητικά ερωτήματα και με το συναφές θεωρητικό πλαίσιο.
2. Γίνονται σχόλια «πρώτου επιπέδου», χωρίς να ερμηνεύονται ακόμα τα ευρήματα και τα δεδομένα που προέκυψαν.
3. Χρησιμοποιούνται πίνακες και γραφήματα, αν χρειάζεται.
4. Τα μη βασικά δεδομένα παρουσιάζονται σε παράρτημα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ/ ΣΥΖΗΤΗΣΗ / ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ (4-6 σελ.)

Εδώ πρέπει να παρουσιαστούν και να εξηγηθούν τα ευρήματα σε σχέση με το βαθμό σημαντικότητας. Να εξηγηθούν οι περιορισμοί της έρευνας, το πώς συνδέονται τα ευρήματα με προηγούμενες έρευνες, τι πρέπει να κάνουμε σε σχετικές έρευνες στο μέλλον, η τελική ανακεφαλαίωση και τα συμπεράσματα των ευρημάτων. Ερωτήματα που πρέπει να απαντηθούν:

1. Ποια ήταν, συμπερασματικά, τα κύρια ευρήματα της έρευνας; (χωρίς αριθμούς, χωρίς επανάληψη αποτελεσμάτων). Πώς απαντώνται συγκεκριμένα τα ερευνητικά ερωτήματα;
2. Πώς τα ευρήματα της έρευνας προάγουν την ήδη υπάρχουσα γνώση στην περιοχή που έγινε η έρευνα; (πώς συνδέονται με προηγούμενες έρευνες);
3. Ποιες είναι οι πιθανές εξηγήσεις για αυτά τα αποτελέσματα;
4. Ποιες εναλλακτικές εξηγήσεις παρουσιάζονται για τα υπάρχοντα αποτελέσματα; Ποια νέα ερωτήματα προκύπτουν;
5. Ποια είναι η πρακτικότητα των αποτελεσμάτων; Πώς μπορούμε να τα χρησιμοποιήσουμε; Ποιες προτάσεις αναδύονται;
6. Ποιοι ήταν οι περιορισμοί και τα μειονεκτήματα της έρευνας;
7. Ποιες έρευνες πρέπει να γίνουν στο μέλλον προκειμένου να αυξήσουμε την ήδη υπάρχουσα γνώση;

Συνήθη προβλήματα των διπλωματικών εργασιών

1. Υπεραπασχόληση με το θεωρητικό μέρος.
2. Θεωρητικό μέρος που «αναμασά» τα γνωστά βιβλία / χωρίς πρόσφατες βιβλιογραφικές αναφορές / χωρίς συνθετική προσέγγιση και χωρίς «συζήτηση» των ζητημάτων.
3. Θεωρητικό μέρος που δεν σχετίζεται με τα ερευνητικά ερωτήματα.
4. «Αβασάνιστο» κεφάλαιο περί δόμησης της έρευνας.
5. Πολλά και φιλόδοξα ερευνητικά ερωτήματα – Έλλειψη σύνδεσής τους με το θεωρητικό μέρος.
6. Λανθασμένα ή ελλιπή «εργαλεία» έρευνας (Η σημασία της «τριγωνοποίησης»).
7. Ανεπαρκές δείγμα (όπου χρησιμοποιείται δείγμα).
8. Περιεχόμενο ερωτηματολογίου ή συνεντεύξεων που δεν συνδέεται άρρηκτα με τα ερευνητικά ερωτήματα. Λανθασμένες ερωτήσεις στο ερωτηματολόγιο ή στις συνεντεύξεις (όπου χρησιμοποιούνται αυτά τα «εργαλεία»).
9. Ενασχόληση με εμπειρικά δεδομένα (λ.χ. για το φύλο, την ηλικία, τις προτιμήσεις κ.λ.π) που δεν συνδέονται άρρηκτα με τα ερευνητικά ερωτήματα.
10. Συμπεράσματα που δεν συνδέονται άρρηκτα με τα ερευνητικά ερωτήματα.
11. Έλλειψη τελικής «συζήτησης» για τα αποτελέσματα (σε σχέση με τα ερευνητικά ερωτήματα, το θεωρητικό πλαίσιο) και έλλειψη διατύπωσης νέων ερωτημάτων.
12. Βιβλιογραφία με αδυναμίες στο ξενόγλωσσο μέρος ή/και άσχετη με το θέμα ή/και που δεν έχει αφομοιωθεί οργανικά. Λανθασμένες βιβλιογραφικές αναφορές και, γενικά, μη χρήση κάποιου έγκυρου τρόπου βιβλιογραφικής παρουσίασης. Επίσης βιβλιογραφία που δεν έχει σαν κύρια πηγή τις πηγές της εκπαίδευσης ενηλίκων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΘΕΜΑΤΑ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ (ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ ΑΝΑΦΟΡΩΝ)

(Με βάση το Manual of the American Psychological Association)

Η ουσία της επιστημονικής μεθόδου περιλαμβάνει παρατηρήσεις οι οποίες είναι δυνατόν να επαναληφθούν και να επιβεβαιωθούν και από άλλους ερευνητές. Επομένως, οι ερευνητές δεν επιτρέπεται να προσαρμόζουν ή να κατασκευάζουν τα ερευνητικά τους αποτελέσματα, προκειμένου να υποστηρίξουν τις ερευνητικές υποθέσεις τους.

Οι ερευνητές δεν θα πρέπει να παρουσιάζουν έννοιες, κατηγορίες ή ιδέες άλλων ως δικές τους. Θα πρέπει να χρησιμοποιούνται εισαγωγικά για να υποδεικνύονται οι ακριβείς φράσεις άλλων ερευνητών, ενώ κάθε φορά που επαναδιατυπώνονται φράσεις άλλου συγγραφέα θα πρέπει να αναφέρεται η εργασία του. Η βασική αρχή που διέπει τη συγγραφή μιας εργασίας είναι ότι δεν θα πρέπει να παρουσιάζει ο συγγραφέας τη δουλειά κάποιου άλλου ερευνητή ως δική του. Αυτό αφορά τόσο τις ιδέες όσο και το γραπτό κείμενο.

ΣΥΝΤΑΞΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Η βιβλιογραφία μιας διπλωματικής εργασίας ταυτίζεται, στην ουσία, με έναν **κατάλογο αναφορών**.

Ο κατάλογος των αναφορών στο τέλος της εργασίας παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες για τον εντοπισμό και την ανάκληση κάθε πηγής. Οι συγγραφείς θα πρέπει να κάνουν συνετές επιλογές των αναφορών και να περιλαμβάνουν μόνο τις πηγές που έχουν χρησιμοποιηθεί κατά την έρευνα και την προετοιμασία της εργασίας. Θα πρέπει να τονιστεί ότι ο κατάλογος των αναφορών περιλαμβάνει πηγές που υποστηρίζουν ειδικότερα την εργασία. Κάθε μεταπτυχιακή εργασία θα πρέπει να περιλαμβάνει απαραίτητως κατάλογο αναφορών.

Σύμφωνα με το APA style, κάθε αναφορά μέσα στο κείμενο της εργασίας αντιστοιχεί σε μια συγκεκριμένη εγγραφή στον κατάλογο αναφορών. Τα απαραίτητα στοιχεία μιας αναφοράς μέσα στο κείμενο είναι το επώνυμο του συγγραφέα και το έτος της δημοσίευσης. Σε περίπτωση που χρησιμοποιείται ένα ολόκληρο απόσπασμα από ένα κείμενο, αυτό θα μπαίνει σε εισαγωγικά και στο τέλος μέσα σε παρένθεση θα αναγράφονται: ο συγγραφέας, το έτος δημοσίευσης και η σελίδα στην οποία βρίσκεται το συγκεκριμένο απόσπασμα.

Ο σκοπός της δημιουργίας καταλόγου αναφορών είναι να βοηθήσει τους αναγνώστες της εργασίας να ανακτήσουν και να χρησιμοποιήσουν τις συγκεκριμένες πηγές. Είναι απαραίτητο, λοιπόν, οι πληροφορίες που θα περιλαμβάνει ο κατάλογος αναφορών να είναι ακριβείς και πλήρεις. Κάθε εγγραφή στο κατάλογο των αναφορών περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία: το όνομα του συγγραφέα, το έτος έκδοσης, τον τίτλο και τα στοιχεία έκδοσης. Ο καλύτερος τρόπος για να σιγουρευτεί ο συγγραφέας ότι οι πληροφορίες αυτές είναι πλήρεις και ακριβείς είναι να ελέγξει κάθε αναφορά προσεκτικά με την πρωτότυπη έκδοση.

Οι συγγραφείς είναι υπεύθυνοι για όλες τις πληροφορίες που περιλαμβάνει ο κατάλογος των αναφορών. Η προετοιμασία ακριβούς καταλόγου αναφορών

συμβάλλει στην αξιοπιστία του συγγραφέα ως προσεκτικού ερευνητή. Ένας ατελής και γεμάτος ανακρίβειες κατάλογος αναφορών προκαλεί σύγχυση στους μελλοντικούς ερευνητές και αποτελεί δείγμα απροσεξίας του συγγραφέα.

Παραδείγματα αναφορών μέσα στο κείμενο:

1. Ο Wagner (1997) διακρίνει τρεις τύπους συνεργασίας εκπαιδευτικού – ερευνητή: τη συνεργασία που βασίζεται στη συμφωνία για συλλογή δεδομένων (data-extraction agreement), την κλινική συνεργασία (clinical partnership) και τη συνεργασία που βασίζεται στη συμφωνία για από κοινού μάθηση (co-learning agreement).
2. Οι ερευνητικές προσπάθειες έχουν αποκαλύψει ότι οι αντιλήψεις και οι πεποιθήσεις των δασκάλων για τα μαθηματικά και τη διδασκαλία τους είναι συχνά αναπόσπαστα συνδεδεμένα με τα περιβάλλοντα στα οποία αυτά διαμορφώνονται (Brown, Cooney & Jones, 1990).
3. "... πράγμα που δείχνει ότι ο ορισμός των Hirst και Peters (1970) αναφέρεται περισσότερο....." (Χατζηγεωργίου, 2002, σ. 103).
4. "Η απεριόριστη έκταση του υλικού πίσω στο χρόνο και έξω στο χώρο" (Dewey, 1902, σ. 5).

Η βιβλιογραφία στο τέλος της εργασίας σας θα πρέπει να διακρίνεται σε Ελληνόγλωσση και Ξενόγλωσση. Οι αναφορές στα βιβλία ξένων συγγραφέων, τα οποία έχουν μεταφραστεί στα ελληνικά, τοποθετούνται στο τέλος της Ελληνόγλωσσης. Οι αναφορές γίνονται με αλφαβητική σειρά και με διπλό διάστιχο. Πλάγιοι χαρακτήρες (*italics*) χρησιμοποιούνται για τα ονόματα των επιστημονικών περιοδικών και για τους τίτλους των βιβλίων.

Παρακάτω δίνονται ορισμένα παραδείγματα: [Προσοχή στο που μπαίνουν italics]

Βιβλία

Βιβλίο από έναν συγγραφέα	Gregory, S. (1998). <i>Black corona: Race and the politics of place in an urban community</i> . Princeton: Princeton University Press.
Βιβλίο από 2 ή περισσότερους συγγραφείς	Hamilton, B., & Guidos, B. (1987). <i>The medical word finder: A reverse medical dictionary</i> . New York: Neal.
Κεφάλαια σε επιμεληθέντα βιβλία	Παπούλιας Π. (2001). Τίτλος κεφαλαίου. Στο Χ. Παπαδόπουλος (επιμ.). <i>Τίτλος Βιβλίου</i> . Πόλη: Εκδοτικός Οίκος.

Άρθρα

Άρθρο επιστημονικού περιοδικού	Haynes, G. W., & Haynes, D. C. (1999). Debt structure of small businesses owned by women in 1987 and 1993. <i>Journal of Small Business Management</i> , 37 (2), 1-19.
---------------------------------------	--

Ηλεκτρονικές Πηγές

Videocassette	Galan. H. (Director). (1994). <i>Go back to Mexico!</i> [Videotape]. Boston: PBS Video.
CD-ROM	<i>The family doctor</i> . (1993) [CD-ROM]. Portland, OR: Creative Multimedia.
Κείμενο από site	Modern Language Association. <i>MLA style</i> . (2000, May 18). Τελευταία πρόσβαση May 30, 2002, στο http://www.mla.org ή Modern Language Association. <i>MLA style</i> . (2000, May 18). Ανακτήθηκε May 30, 2002, από http://www.mla.org

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Ο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

(Συμπληρώστε τα κενά με τις δικές σας ημερομηνίες)	Στάδια για την ανάπτυξη της διατριβής
	<ul style="list-style-type: none">✓ Καθορισμός του θέματος και του τίτλου✓ Συγγραφή της πρότασης της διατριβής✓ Υποβολή της πρότασης για έγκριση από τη διδάσκουσα✓ Βιβλιογραφική αναζήτηση / συλλογή κειμένων✓ Αποδελτίωση και διάβασμα (δημιουργία αρχείου)✓ Αξιολόγηση του συγκεκριμένου υλικού και πιθανή αναζήτηση εξειδικευμένων βιβλιογραφικών πηγών✓ Εκ νέου αποδελτίωση και διάβασμα (συμπλήρωση αρχείου)✓ Συγγραφή του Πρώτου Μέρους («Θεωρητικό Πλαίσιο και Μεθοδολογία της Έρευνας») και υποβολή του στον επιβλέποντα για παρατηρήσεις✓ Σχεδιασμός και προγραμματισμός της εμπειρικής έρευνας (αν χρειάζεται να γίνει εμπειρική έρευνα) και υποβολή του στον επιβλέποντα✓ Υλοποίηση της έρευνας✓ Ανάλυση των δεδομένων της έρευνας✓ Συγγραφή του Δεύτερου και Τρίτου Μέρους και υποβολή στον επιβλέποντα✓ Συγγραφή του κεφαλαίου της Εισαγωγής✓ Συγγραφή της Σύνοψης✓ Ολοκλήρωση της βιβλιογραφίας (καταλόγου αναφορών)✓ Πρόσθεση των Παραρτημάτων✓ Υποβολή της διατριβής